

Maléter Pál

TB NB 003/1958-18.

1958.febr.5. és 6., jun. 9-14-én megtartott zárt tárgyalás alapján jun. 15-én hozott ítélet.

I.r. Nagy Imre 1896. Kaposvár. Nagy József, Szabó Rozália.

Felesége: Égető Mária. Egyetemi tanár, 5600.-Ft.

nyugdíj. Büntetlen. II. ker. Orsó u. 45. sz.

Bűnös a népi dem. államrend megdöntésére irányuló szervezkedés vezetésével elkövetett, valamint hazaárulás büntetében.

Halál és teljes vagyonelkobzás.

II.r. Dr. Donáth Ferenc II.r. vádlott. 1903. Jászárokszállás.

Donáth Lipót, Vitál Margit. Nős: Bozóki Éva, 3 gyerek.

Tud. munkatárs, 4000.-Ft. fizetés, büntetlen.

II. ker. Szilágyi E. fasor 26. sz.

Hazaárulás: nem. 12 év, 10 évi eltiltás a jogoktól.

III.r. Gimes Miklós 1917. Bp., Gimes Miklós, dr. Hajdú Livia.

Nős. Különél /Földes Aliz, 1 gyerek/. Ujságíró,

2500 Ft. büntetlen. II. ker. Virágárok u. 10.

Hazaárulás: nem. Halál + vagyonelkobzás.

IV.r. Tildy Zoltán, 1889. Losonc. Tildy László, Fabriniczky

Emma. Nős: Gyenis Erzsébet, 3 felnőtt gyerek. Nyug-

díjas, 4000.-Ft. büntetlen. II. Budakeszi ut 46.

Népi dem. államrend megdöntésére irányuló mozg. előmozdításával elkövetett bűntett.

6 évi börtön + vagyonelkobzás.

V.r. Maléter Pál, 1917. Eperjes. Dr. Maléter István, Lakner Margit. Nős: Gyenes Judit. Első házasságából 3 kis-koru gyerek. Ht.katona. 3640.-Ft. büntetlen.

II. Orbánhegyi ut 29.

Népi dem. államrend megdöntésére irányuló cselekmény-nyel elkövetett, és mint vezetőt, zendülés büntette.

Halál + lefokozás, rend és diszjelek elvesztése + vagyonekőbzás.

VI.r. Kopácsi Sándor, 1922. Miskolc. Kopácsi József, Simon Ilona. Nős, Fried Ilona, egy gyerek. r.ezds. 3600 Ft. büntetlen. III. György Aladár u.8.

Népi dem. államrend megdöntésére irányuló szervezkedés vezetésével elkövetett büntettben mint vezetőt, zendülés büntett.

Életfogytiglani börtön + állásvesztés + 10 év jog, + lefok.

VII. Dr. Jánossi Ferenc 1916. Sárospatak. Jánossi Ferenc, Szeneta Erzsébet. Nős: Nagy Erzsébet, 2 gyerek. Múzeumi főigazgató, 3200 Ft. , Bp. II. Orsó u. 41.

Népi dem. államrend megdöntésére irányuló szervezkedés, tevékeny részvétellel elköv. büntettben.

8 évi börtön + 10 év jogok + vagyon

VIII. Vásárhelyi Miklós, 1917. Fiume. Róth Irén. Nős: Poór Edit, 3 gyerek. Ujságíró, 2000 Ft. II. ker. Hankóczy Jenő u. 15.

5 év + 5 év jogok, + 1000 Ft.

Büntetés mint Jánossinál.

Dr. Donáth F. 1957. ápr. 8-tól

Tildy Z. 1957. május 23-tól

Kopácsi S. 1956. nov. 5-től

Vásárhelyi M. 1957. ápr. 24-től

előzetes letartóztatás beszámít.

A Legfőbb Ügyészség vádiratot nyújtott be 07092/1957. sz. alatt a MNK Legfelsőbb Bírósága Népbirósági Tanácsához N.I. és 9 tsa. ellen.

A L.B. Nb.T. az 1957. évi 34. tvr. 5. §. 1. bek. szerinti intézkedése folytán 1958. febr. 6. napján pótnyomozást rendelt el N-ék ügyében, Szilágyi József és Király Béla terheltekkel szemben az eljárást elkülönítette.

A pótnyomozás eredménye:

1945 után viszonylag békésen létrejött a prol. dikt., a mu.o. uralma, a magyar nép áttért a szoc.ép-re és hazánk elmaradott mezőgazdasági országból fejlett mezőgazdasági ipari országgá változott.

Torzítások. Gátolták a fejlődést. Ezt a párt felismerte és az 1953. jun. hat. feltárta a bajok okát és a kijavításuk módját.

E határozat végrehajtása során azonban N.I. min. eln. a párt pol-ját jobboldali, revizionista irányba eltorzította. Ezzel szemben olyan szektáns, visszahúzó erők léptek fel, amelyek ugyancsak akadályozták a párt helyes politikájának érvényesülését. 1956. júliusától e két irányzat között felőrldött a párt egysége. A párt vezetésében bizonytalanság és tétovázás lett úrrá, válságba került a mu.o. hegemoniája.

A párt azonban ismét magára talált: 1956. júliusában a KV határozatával leszámolt a szektás, visszahúzó irányzattal anélkül, hogy tért nyitott volna a jobboldali, revizio-

nista irányzatnak és egyértelműen, világosan megmutatta volna az utat, amelyen haladva a hibákat kijavíthatjuk és biztosíthatjuk a szoc.ép-ben továbbhaladásunkat. E hat. végreh. gyorsan és eltökélten megkezdődött. Ezzel párhuzamosan azonban a prol.dikt. az egyre inkább elszemtelenedő ellenségeivel szemben nem lépett fel kellő erélyjel, az ellenség befolyását lebecsülte. Éppen ezért meglepetésként hatott a pártra, hogy 1956. okt. 23-án Bp. utcáin a lengyel "eseményekre" hivatkozással lezajlott sovinszta, reakciós jellegű tüntetést az osztályellenség órákon belül az imp-ák aktív támogatásával országos méretű ellenforr-i felkeléssé terebélyesíthette ki. Országszerte tízezerszám "szabadították ki" a börtönökből a bűnözőket, a népi hatalom esküdt ellenségeit, akik azután a felkelő csoportok hangadóivá váltak. Megkezdték a kom-ák, a népi dem-hoz hű hazafiak "likvidálását". 234 kom-át és hazafit a legbrutálisabb módon megkínózva, meggyilkoltak, nappal, nyílt utcákon embervadászatokat, lincseléseket rendeztek, a fogságukba esett 3000 hazafi kivégzésére készültek, több 10 ezer hazafiról készítettek "halál-listákat".

A kormány és a párt vezetői az események ilyen alakulásával szemben egyrészt katonai intézkedéseket tettek, így igénybevették a szovjet haderők segítségét is, másrészt engedményeket tettek a párton belülinek hitt revizionista irányzatnak, melynek képviselői mihelyt magukhoz ragadhatták a P. vezetését és az államhatalmat, azt nem a népi hatalom megmentésére használták, hanem feltétel nélkül kapituláltak az ellenf. előtt: a népi hat. mellett küzdő fegyveres

erőket részben feloszlatták, részben a felkelők pság-a alá rendelték, felszámolták az ellenforr-al szembeni ellenállást és maradéktalanul teljesítették az ellenf-i követeléseket: áttértek a koalíciós kormányzásra, felmondták a VSz-t, ki-nyilvánították az ország semlegességét.

Amikor már úgy látszott, hogy az ellenf. szennyes ár-ja ezen árulás folytán menthetetlenül népünk történetében má-sodszor a burzsoá uralom restaurálására vezet, a Szu. eleget tett az újabb testvéri, prol.interna. segítségnyújtásával azon kom-ák felkérésének, akik mindkét irányzattal szemben a pártot, a mu.o. alapvető osztályérdekeit képviselték: a megalakult FMPK urrá lett a helyzeten. Előbb megs-ve az ellenf. nyílt fegyveres erejét, szétzúzta a munkástanácsokba és a Forr.Bi-zottmányokba utóvéd harcokra kényszerült ellenf-okat.

Vizsgálták:

A/ Az a pol. erőcsoportosulás, amely N.I. személye kö-rül tömörült, az államrend megdöntésére irányuló szervezkedés, illetve mozgalom fogalom körébe tartozik-e?

B/ Ha ez ilyen szervezkedés /mozgalom/ volt, akkor a tagoknak milyen szerepük volt:

- 1./ az 1956.okt.23-i ellenforr. kitörésében;
- 2./ 1956.okt.23-a és nov.4-e között az ellenf.kibon-takozásában;
- 3./ 1956.nov.4-e után a prol.dikt.rendjének konszo-lidálása elleni küzdelemben.

C/ Az államrend elleni szervezkedés e kollektiva te-vékenységébe beilleszkedett-e és hogyan az egyes vádlottak tevékenységébe.

1./ 1955. második felétől N.I. körül sértődött, polgári ért. személyek tömörültek. Kezdetben nem volt államellenes. Voltak közöttük olyanok /Gimes M. Lócsei Pál/, akik szektás multjukat úgy akarták feledtetni, hogy a legszélsőségesebb jobboldali nézeteket vallották. Polgári demokráciát? Mások /Donáth, Losonczy/ az őket ért súlyos és okatlan sérelem miatt személyi bosszútól fütve radikális személyi cserékben látták a kibontakozást. A prol.dikt. felsz. a cél. Ingatag elemek /Haraszti S., Ujhelyi Sz./ karrieristák.

Ez a tömörülés 1955 vége N.I. kezdeményezésére a párton belüli kollektív fellépést tervezte, N.I. kizárása ellen. Erről sikerült lebeszélni őket. Ekkor a kulturpolitikában feltehető hibák ellen terveztek fellépni. N.I. tudott ezekről. Memorandum. Aláírások. Ez párton belüli frakciózás és az államrend aláadására irányuló szövetkezés ismérveit rejtette magába. A jóhiszeműek visszavonták az aláírásukat, amit N.I. élesen kifogásolt. E kollektív fellépés kiszélesített N.I. körét.

1955 végén 1956 elején N.I. írásban kifejtette és titkosan terjesztette a pol. elképzeléseit. Haraszti S. szerint "házaít az írásaival". N.I. köre az írások tartalmát szájról-szájra adta. Szilágyi a Petőfi körü felszólalásában sokat idézett Nagytól.

1955.dec. 20 gépelt old.) "A magyar közélet időszerű erkölcsi-etikai kérdései"/. Eltulozza a hibákat. 1953. június előtt a pártvezetés "Csödbe vitte az országot", kompromittálta a szoc. eszméjét, bebizonyította a célok és a feladatok tarthatatlanságát. A P. és állami vezetés "elfajzott bonapartista hatalom", amely maga veszélyezteti a szoc. sorsát.

1955. okt. keltezésű 172. old. "nézeteltérések tisztázása" 25 fejezet. I. fej: a népid. a kap-ból a szoc-ba való demokratikus átmenet, tehát nem prol. dikt. A többpártrendszeret ajánlja.

1956. januári keltezésű 19 oldal terjedelmű "a nemzetközi kapcsolatok öt alapelve és külpolitikánk időszerű kérdései" c. dolgozat. Hatalmi tömbök. Egyenlősdi jelet tett. Felszámolásra váró sztálini dogma. Sérti Mo. függetlenségét és szuverénitását a véd-i szövetségben való részvétel. Kilépni! Semlegesség.

- . -

1956 tavaszától N.I. környezete a kulturális tömegszervezetekben terjesztették N.I. tanait és ezzel bizalmatlanságot szítottak /Ujságíró - Író - Művészeti Szöv., TTIT, Petőfi-kör/. Baráti, családi összejöveteleken megbeszélték, a Petőfi-körben továbbadták. Taktikai utmutatások Losonczyinak, Dérinek, Szilágyinak és másoknak.

Kopácsi beszervezését Szilágyi József és Fazekas György egymástól /látszólag/ függetlenül egy éven át folytatta. Kopácsi szerint őt "behálózták". Szilágyi felettese volt Kopácsinak. Fazekással rokoni kapcsolata volt. 1956. okt. elején Kopácsit Szilágyi összehozta N.I.-vel.

Gimes 1956 nyarán javasolta Nagynak, hogy hozzanak létre, egyre szélesedő csoport irányítására illegális bizottságot. Ezt előbb Harasztinak vetette fel, aki felháborodottan tiltakozott. Előbb Harashti, később Gimes is elmondta ezt N.I.-nek, aki elutasította. Megkérte Gimest, Jánossit, Vásárhelyit /ezt vallották/, hogy adják át az írásait Georgievics jugoszláv követségi elsőtitkárnak.

1956. okt. közepén Losonczy és Haraszti dr. Hatvany Lajos lakásán titkos találkozót szerveztek Kéthly Annával és arról tárgyaltak, hogy egy N.I. kormány létrehozása kérdésében a jobb-oldali szoc. dem-ek milyen álláspontot foglalnak el. Harasztit szembesítették N.I.-vel, aki elismerte, hogy tájékoztatták erről.

Az államrend aláásására és megdöntésére irányuló szervezkedés tagjai adtak politikai tartalmat az írók és újságírók "leleplező" hadjáratának. Az eredményeket elhallgatták, az eredményeket gyalázták, úszítottak. Demagóg, destruktív hang. A hibákat csak "a rendszer gyökeres megváltoztatása" árán lehet kijavítani. A nemzet vezetésére az értelmiség hivatott. Ők a XX. kongr. magyarországi letéteményesei. Soviniszta, irre-denta úszítás.

1956. jun. 30. MDP hat. megbélyegezte a Petőfi kör aknamunkáját. Nem lehetett őket visszafordítani. Haraszti vallotta, hogy neki, Jánossinak és Vásárhelyinek mondta N.I., hogy ne torpanjanak meg. Támadni kell.

A mozgalmat nem tudták mederbe szorítani. 1956. szept. és októberben már a "támogatók" kényszerítették N.I.-ét és társait a következtetések levonására. N.I.-t felszólították, hogy határolja el magát a reakciós elemektől. N.I.: "kik azok a reakciósok, akikre gondolnak?"

1956. okt. 23-a előtt a társaság romboló tevékenységet fejtett ki. Háy Gyula a ZMKA-án: a hds-ben vannak-e Kucserák? Gyűlések vidéken. Szilágyi József Kecskeméten okt. 20-án. "A N.I. csoport értékelése a pol. helyzetről". "Szeretem az olyan forradalmárokat, akik már akkor megijednek, mielőtt bármi is történne" mondta az aggályoskodóknak.

Őrségváltás, a demokrácia kiszélesítése, a proletárint. feladása, semlegesség, VSz-ből kilépni.

Okt. 23-ra /estére/ N.I. összehívta Losonczyt, Donáthot, Gimest és másokat /8-10 fő/. Az új kormányprogramot felosztották 4 kérdésre /belpol. és népfront, külpol., gazd.pol., pártépítés/ kidolgozásra.

1956. okt. 22-én Szilágyi a Műegyetem gyűlésén kétszer felszólt. 5-6000 hallgató. I. részben a lengyel helyzetről. Kifejtette, hogy a szovjetek körülzárták Varsót, de a Lengyel hds. szembeállt a szovjetekkel. Ekkor érkeztek a szovjet vezetők tárgyalni.

A második felszólalás: amikor Csolnoki rektor már lebeszélte a hallgatókat a tüntetésről és helyette felkeresik N.I.-t. Azt mondta, hogy N.I. környezetéhez tartozik. N.I. nincs hatalmon, oda hiába viszik a követeléseket. Tüntetni kell. Nagy telefonon ezt a kiállást helytelenítette.

^(mások)
Ekkor felhívta Kopácsit és közölte, hogy tüntetés lesz. Felkereste Kopácsit 23-án délelőtt és kérte, hogy ne akadályozzák. K-nak aggályai voltak. "Magából a rendőr beszél, kommunista nem fél a tömegektől. Ha akarunk valamit, akkor akarnunk kell a hozzávezető eszközöket is". 17. oldal.

1956. okt. 23-án délelőtt 1/2 11-kor Losonczy lakásán megjelent N.I., Jánossi F., Gimes M., Vásárhelyi M. és mások. Állandó kapcsolatot tartottak Tanczos Gáborral a Petőfi kör vezetőjével. A helyzet megérett az esedékes változások végrehajtására - mondták. Döntöttek arról, hogy a vezetésből kiket kell eltávolítani. N.I. min. elnök legyen és ne elsőtitkár.

Szántó Zoltán vallomása szerint /N.I. és Jánossi tagadása mellett/ Jánossi 1956 nov-ben a jugo. követségen mondta: "Minden-

kinek tudomásul kell vennie, hogy az 1956. okt. 23-án fellángolt hatalmas népmozgalmat mi kezdeményeztük, szerveztük és robbantottuk ki.

1956. okt. 23-a és 28-a között a szervezkedők tagjai három olyan gócpont körül tömörültek, melyek egymással szoros kapcsolatot tartottak fenn:

- 1./ MDP KV épülete Nagy Imre mellett /Losonczy, Donáth, Jánossi/
- 2./ Bp-i főkap-ság /Szilágyi, Aczél Tamás, Gimes M., Fazekas György, Lócsei Pál, Méray Tibor/
- 3./ Írószövetség.

23. és 25. között megtorpanás volt észlelhető. Szilágyi a Deák téren igyekezett magához ragadni a vezetést.

Igyekeztek rávenni a vezetőket az események átértékelésére. 23-25 között a küldöttségek szervezése /Jánossi/. Támazkodjanak a fegyveresek erejére.

Okt. 28-án a koncentrált nyomás az MDP vezetőségét kompromisszumra kényszerítette. Az egyetemen a Petőfi kör tagjai, a népi kollégisták, az író, a hivek, a szimpatizánsok megalakították a Magyar Értelmiség Forr. Bizottságát.

Vita folyt az MDP feloszlataásáról, Dudás József tárgyalásának elők-ről, Mindszenty kiszabadításáról. Megnőtt a baloldali restauráció veszélye.

29-én kormány-nyilatkozatot szerkesztettek. Új rendőrség felállítása. Tárgyalás az ÁVH feloszlataásáról.

Kopácsi 20.000 fegyvert adott ki.

1956. nov. 2-án Szilágyi József kijelentette, hogy ő is tud arról, hogy a nemzetőrségbe huligánok, a nép esküdt ellen-

ségei, fasiszták is benne vannak, de az ő véleménye szerint egyelőre a főveszély az orosz veszély, mert közelekednek az orosz páncélos hordák és ezek ellen kell harcolni, összefogni mindenkivel".

30-án kap megbizást Király.

N.I. nem tartott minisztertanácsot.

Igy nevezte ki Malétert a min. 1.helyettesének, tárgyalta Kopácsival, hogy kinevezi BM-nek.

70 párt és szervezet, Bizottságok, bizottmányok, tanácsok, stb. 4-én hajnal: harcolnak a csapatok, a kormány a helyén van. Nem volt senki.

Nagy Imre élete.

Okt. 23-án a lakásán volt. A párt részéről szólitották fel /30.old./ . Ekkor társai kíséretében a parlamentbe ment. Megnyugtató beszédéért lehurrogták. Hívásra ment a Pártközpontba is.

A rádió volt védőit /vallomása szerint/, akik a KV-nél jelentkeztek, magához ölelte és hősöknek nevezte őket.

A 24-re hirdetett kijárási tilalmat Jánossi javaslatára oldotta fel, mert a min.elnöksége nem kezdődhet kijárási tilalom bevezetésével.

A Corvin közti góc felsz-ra elkészült terv ellen tiltakozott /Kovács I. tanuvall./.

N.I. tevékenysége kétértelmű volt. Álnok, kétkulacsos! Megsértődött, mert nem Szilágyi J. lett a BM, nem Kardos László a kultuszmin.

Azt vallotta, hogy ő tulajdonképpen a kom-kal értett egyet. Donáth F., Gimes, Tildy.

3-án beszélt Nagy Ferenccezel és kérte, hogy a SZER mér-
sékelyje a hangvételt N.I.-vel kapcsolatban.

N.I. a 4-i beszédet Donáthra és Tildyre akarta hárita-
ni. Ők fogalmazták - mondta, de Tildy tagadott. N.I. utasított-
ta őket, hogy az ENSZ-hez is juttassák el a szöveget.

A 41 éves dzsentri családból származó Maléter Pál V. r.
vádolt 1942-ben elvégezte a Ludovikát, mint ht. fhdgy. a szov-
jet területen felderítő szpk. volt, majd átállt a szov. csap-
okhoz. Felsz. óta ht. tiszt, ezredes, mindvégig pk-i beosztásban
működött. MKP, MDP tagja volt, kétszer nősült, első házasságá-
ból 3 kisk. gyermeke van. A perben vele kapcsolatban nem merült
fel adat arra, hogy N.I. államellenes szervezkedésével 1956. okt.
23-a előtt kapcsolata lett volna, sőt a per adatai szerint eb-
ben az időben szemben állt minden államellenes irányzattal.
Viszont 1956. okt. 25-én a Killián lakt. megtisztítására kapott
pos. végrehajtása során megingott: tüzharcok közepette érte
utól annak az állítólagos parancsnak a hire, hogy kivágott ci-
merü nemzeti színű zászlóval ellenforr. jelképével kell a ka-
szárnyákat fellobogózni, ezt a felkelők előtti kapitulációként
értelmezte, érintkezésbe lépett a Corvin-közi ellenf-i csop-tal
és azt közeledésre, tárgyalásokra alapnak találta.

A Népbirósági T. azonban vádlott védekezésével összhang-
ban azt is megállapítja, hogy ekkor még nem vált a zendők ve-
zérévé, sőt bizonyos kettősség, kétértelműség nyilvánult meg
magatartásában, tárgyalásokat is folytatott a Corvin-köziakkal,
egyidejűleg a Killián laktanya megtisztítására alakulatával fegy-
veres akciókat is folytatott. Magatartásának e kétértelműsége,
valamint bizonyos telefonbeszélgetések lehallgatása folytán

széleskörben elterjedt "átállásának" hire, mely ellen a vádlott ebben az időben még tiltakozott is. Amikor aztán arról értesült, hogy a kormány és a párt politikájában alapvető változás, az ellenf. események átértékelése várható, ezt megelőzendő, hivatalosan bejelentette a HM ügyeletesének, hogy többé nem hajlandó a HM parancsának engedelmeskedni, átállt egységével együtt a "felkelők", az ellenf-ok oldalára. Váradi tanunak a Corvin-köziakkal fegyverletételről folytatott tárgyalásán már mint az egyik felkelő egység pk-a jelent meg és terjesztett elő követeléseket. /A bejelentése 28-án 13.15-kor volt - szerinte - de Szanati Jóusef és Szücs Miklós, Kovács István állítása szerint a tüzszünet előtti napon történt a bejelentés. Ez az igaz, mivel 28-án 13.20-kor a rádióban is elhangzott a tüzszünet, szovjetellenes kijelentések. N.I-t figyelmeztették, hogy a Szu. provokációnak fogja azokat tekinteni. Kinevezése az MSZMP javaslatára történt - mondja N.I.

1956. okt. 30-án a Corvin-köziektől átvette Virág János nevű foglyot, akit HM besúgónak tartottak. Estig őrizték, este elengedték Virágot. Feltételezhető tehát, hogy Maléter tudott a Pártház ostromáról jó előre. Kijelentette, hogy a Killiánt a végsőkig tartja és elrendelte a hdm. terv elkészítését. Mecsérinek pcs-ot adott a bp-i utak eltorlaszolására. Azzal a ténnyel, hogy bejelentette, hogy nem hajlandó a továbbiakban a HM parancsát végrehajtani a KTBTK 29. §-a szerinti zendülés büntettét, pk-i, vezetői minőségben, tehát a 30. §.2. bek. szerint követte el. A vádlott ezzel hátbatámadta a mu.o. uralmát és az azt oltalmazó fegyveres erőket. Katonai műveletre adott ki pcs-okat, amiket végre is hajtottak. Tevékenysége nem csak

csatlakozás az ellenf-hoz, hanem döntően meghatározó jellegű volt.

Kopácsi 36 éves, 1937 óta vett részt a munkásmozg-ban. A II.vh. végén partizán-tevékenység. Rendőr lett. Azt vallotta, hogy "behálózták" N.I. emberei. 1956. okt. 23-a előtt jutott el a szervezkedéssel akarategységig és ennek eredményeként 1956. okt. 23-án délelőtt Szilágyi József ismételt kérésére ígéretet tett, hogy feletteseinek parancsát megszegve, nem lövet a tüntetőkre.

Okt. 23-a és 26-a között felemáság jellemzi a magatartását: egyrészt sok személyt befogadott a rendőrség épületébe, helyiséget adott nekik. Ezek befolyásolták a rendőrség beosztottait. Eltúrta, hogy ellenforr-i góc alakuljon ki mellette. Tárgyalt. Másrészt: ebben az időben még harcolt az ellenf-ok ellen és beosztottait is harcra utasította. Ezt a felemáságot 26-án számolta fel. Utasította a kerületeket, hogy ne bocsátkozzanak harcba, hanem ha támadják őket, vonuljanak vissza. Az ő hivatali helyiségében folytak a nemzetőrség megszervezésével kapcsolatos tárgyalások. Okt. 30-án Király B. és Kopácsi S. beszámolt N.I.-nek az előkészítő tevékenységről. A NÖ.pk-ává Királyt, helyettesévé Kopácsit nevezte ki és utasította, hogy fegyverezze fel a NÖ-et. 20.000 fegyver.

Nov. 5-én fogták el, amikor a Jugo. követségre mentek a felelőségével. Azért is ment, mert Szilágyi elvitte a kislányát.

Jánossi Ferenc 42 éves, tanár, református lelkész. Tüdőbeteg. 1943-ban Ukrajnában szolgált. 1944-ben fogoly. A felszab. után a HM nevelési osztályán szolgált. Ezredes, polf.h. 1951-ben tart.vörgy., s egyben népművelési min.h. 1953 őszétől

1955 májusig a Hazafias Népfront főtitkára, majd a Petőfi Múzeum főig.

1956 júniusában kizárták a pártból, lefokozták.

1956. okt. 23. után N.I. árnyéka.

Király Jánossihoz írt levelet okt. 28-án és segítséget kért N.I.-tól, de Jánossi ezt nem továbbította. Nov. 2-án Jánossi visszakapta a rendfokozatát és a HM nevelésügyi fcsf-ség vezetésével bizta meg.

N.I. az eljárás ellen panasszal élt.

1957. ápr. 14-én csak 48 óra után mutatták meg neki a letart-t elrendelő határozatot.

A nyomozás megkezdésekor nem közölték vele, hogy mely tevékenységeikért vonják felelősségre.

Nem álltak korlátlanul betekintésre rendelkezésre a bizonyítékok.

1958. febr. 5. és 6-i tárgyaláson kirendelt védő látta el a védelmét. Ezzel nem volt elégedett.

Nyomozás során az egyik nyomozótiszt disznónak nevezte. N.I. felháborító módon viselkedett a tárgyalásokon. Visszaélt. Kifogásolta a zárt tárgyalást.

- . -

IV. A MNK Elnöki T. ezt a bíróságot a Legfelsőbb B. Nb. T-át azért hozta létre, hogy az ellenf-i büntettek, az államrend és a közbizt. ellen elkövetett büntettek miatt indított bűnügyekben a dolg.nép érdekeinek megf. egységes ítélkezést biztosítsa.

Ennek a szervezkedésnek a súlyát az is meghat., hogy a vádlottak osztályarulása nélkül az o.ellg., az imp.ügynökök soha semmilyen körülmények között nem érhettek volna olyan

átmeneti sikereket, mint az 1956. okt. ellf-ban történt.

N.I. konok, megátalkodott, kétszinü, becsvágyó, állhatatlan gyűlölete kizárta annak lehetőségét, hogy a 40 éves multját figyelembe vehették volna.

Donáth megbánó, őszinte, feltáró jellegü beismerést tanusító magatartás. Ezért nem halál.

Gimes Miklós. Megátalkodott, bünös magatartást tanusított. Az "Október 23" illegális lappal akadályozta a konszolidációt.

Vidny Z. őszinte, megbánó, töredelmes beismerés.

Maléter P. visszaélt a bizalommal, megszegte az esküt, szembefordult a prol.dikt-val. Ráébredt a bünére, megbánta, de ez sem segít.

Kopácsi S. őszinte, feltáró jellegü, mély megbánás, behálózták.

Jánossi F. családi kapcs. őszinte, beismerő, feltáró jellegü, megbánó.

Vásárhelyi M. családi kapcs.

Bp. 1958. évi jun. hó 15. napján.

Dr. Vida Ferenc s.k. a tanács elnöke, Lakatos Péterné sk. népbiró, Sulyán György sk. népbiró, Fehér Kálmán sk. népbiró, Biró Mihály sk. népbiró.

T.B. NB 003/1958-19. Végzés. A fenti jogerős ítélet N.I. I.r., Gimes M. III.r. és Maléter Pál V.r. vádlott halál főbüntetése tekintetében is végrehajtható.

Bp. 1958. évi jun. 15. Dr. Vida Ferenc

Végzés

Ezen ítélet ellen a BpK 187. §. 1. bek. értelmében fellebbezésnek helye nincs. Jogerős és valamennyi vádlott börtön főbüntetése,

valamint mellékbüntetések végrehajthatók.

Bp. 1958. évi június 15. napján.

Dr. Vida Ferenc sk. a tanács elnöke.

V-150-000/6:

Konácsi: 23-án a déli órákban hívták a HM-be, 13.00-kor egy vezető értekezlet. Ezen 5 min. h. is résztvett. Arról tárgyaltak, hogy a tüntetést nem szabad betiltani. Ekkor telefonált a BM a Pol. Biz-ba, ahonnan fozzajárulást kaptak.

A BM megbizta Gábori, Pöcze, Fekete min. h-eket és Konácsit, hogy menjenek a Műegyetemre és jelentsék be, hogy a tüntetést a rendőrség biztosítja.

Fekete jelentette be.

Az írók, újságírók 23-án, 24-én, de még 25-én is úgy a déli órákig úgy értékelték, hogy itt ellenforr-ról van szó.

25-től dem. mozg., tiszta forr., nemzeti függetlenségi /94. old. / harc.

23-án éjjel a Deák téren barrikádot építettek és egy csoport a rádiótól megkísérelte feltörni a szemben lévő fegyverraktárt. Akkor nem vártuk tovább a tűzparancsot. Parancsot adtam egy szakasznak, hogy lépjen harcba. Rövid harc volt, néhány halott és sebesült volt, kb. 80-100 ellenforr-t fogtunk el, fegyvereztünk le és vittünk be a főosztályra.

24-én egy szovjet pc. kocsit támadtak meg az ellenf-ok. Akkor az ilyen benzines palackkal akarták felrobbantani. Én a palack dobójának kilövésére adtam utasítást a segédtisztnek, aki országos koronglövő bajnok volt. Ki is lőtte. Utána én is fegyvert fogtam a Pb. titkárával együtt és a B. Zs. utra néző

oldalón másfél óra hosszat harcoltunk az ellenf. csoport ellen. Több tagját megsebesítettük. Én magam kettőt lőttem ezek közül agyon.

25-én este 32 halottja és 219 sebesültje volt a bp-i RFK-ságnak.

100. oldal: Voltak egyes esetek, amikor bejöttek fegyverigényléssel és felismertünk bűnöző elemeket, így pl. az Izabella utcai gyilkost, vagy a Maross testvéreket.

"Az én becslésem szerint kb. 15000 db fegyvert, de lehet, hogy többet adtunk ki." 101. old.

Nagy Imre 26-án felelősségre vonta Kopácsit /127. old./, aki a kapitányságoknak olyan parancsot adott, hogy ne lőjenek. Elrendelte neki, hogy őrizzék a PB és a fontos beosztású személyek házáat. E két ügyben Hegedüs is beszélt Kopácsival. N.I. utasította, hogy a Pasaréti uton garázdálkodókat verje szét. K. letagadta. Azt is, hogy a szabadsághegyi párt objektumok őriztesse. Egyedül azt ismerte el, hogy 3-án N.I. elrendelte Dudás letartóztatását, de azt azért, mert Király engedte ki.
Nagy észrevételei Kopácsihoz:

Szilágyi lakásán nem volt szó politikáról. Uránról szó sem volt és semmiféle külpolitikáról.

Kopácsinak a 29-re vonatkozó vallomása is valótlán. 2-án megkérdezte N.I. Kopácsit, hogy elvállalná-e a BM beosztást?

Nem hívta K-t 4-én a parlamentbe.

Donáth is hazugsággal vádolja K-t.

Kopácsi a kihallgatása végén /137. old./ gyalázatos beszédet tartott és szerinte N.I. ütötte ki a kezükből a fegyvert,

demoralizált, ingadozóvá tette az alakulatokat.

Nov. 3-án őt elítélték azért, mert az intéző bizottság tagja volt, de N.I.-t, aki min.elnök, külügymin. + még a HM-et is neki akarták adni. Nagy Imrét mindenre alkalmasnak találták, mert olyanok voltak a ténykedései, elvi vagy gyakorlati ténykedései. Ezek az ellenforr. kiszélesítését célozták.

28-án N.I. tőle kért egy szakaszt, hogy kísérjék haza. Ő csodálkozott, mert ott voltak az ÁVH-sok. Elmentek, reggel bevonult a fele. A másik felével N.I. leváltotta az ÁVH őrsgéget.

Sorolhatnék ilyen tényeket és eseményeket sorozatosan:
Én szeretem a szovjet embereket, harcoltam szovjet emberekkel és megmentettem szovjet katonákat. A partizán mozgalomban egyszer nem volt mit enniük, 6 dkg. kenyeret kaptak. Látta, hogy a szovjet foglyok ~~nem~~ éheznek. Ő oda adta ezt a 6 ~~kg.~~ kenyeret. Az apja pedig azt mondta: "hát nem hiába tanítottalak fiam".

A BM. Levéltárban lévő eredeti ítélet
kivonata. Készítette: Dr. Berkó Miklós
1989. április 18

oldalon másfél óra hosszat harcoltunk az ellenf. csoport ellen. Több tagját megsebesítettük. Én magam kettőt lőttem ezek közül agyon.

25-én este 32 halottja és 219 sebesültje volt a bp-i RFK-ságnak.

100. oldal: Voltak egyes esetek, amikor bejöttek fegyverigényléssel és felismertünk bűnöző elemeket, így pl. az Izabella utcai gyilkost, vagy a Maross testvéreket.

"Az én becslésem szerint kb. 15000 db fegyvert, de lehet, hogy többet adtunk ki." 101. old.

Nagy Imre 26-án felelősségre vonta Kopácsit /127. old./, aki a kapitányságoknak olyan parancsot adott, hogy ne lőjenek. Elrendelte neki, hogy őrizzék a PB és a fontos beosztású személyek házáat. E két ügyben Hegedüs is beszélt Kopácsival. N.I. utasította, hogy a Pasaréti uton garázdálkodókat verje szét. K. letagadta. Azt is, hogy a szabadsághegyi párt objektumok őriztesse. Egyedül azt ismerte el, hogy 3-án N.I. elrendelte Dudás letartóztatását, de azt azért, mert Király engedte ki.
Nagy észrevételei Kopácsihoz:

Szilágyi lakásán nem volt szó politikáról. Uránról szó sem volt és semmiféle külpolitikáról.

Kopácsinak a 29-re vonatkozó vallomása is valótlan. 2-án megkérdezte N.I. Kopácsit, hogy elvállalná-e a BM beosztást?

Nem hívta K-t 4-én a parlamentbe.

Donáth is hazugsággal vádolja K-t.

Kopácsi a kihallgatása végén /137. old./ gyalázatos beszédet tartott és szerinte N.I. ütötte ki a kezükből a fegyvert,